

Novák Éva

95 esztendeje, 1930. január 8-án született Budapesten klubunk olimpiai- és 12-szeres magyar bajnok úszója, a legendás Novák Éva.

Novák Éva a Helsinkiben ugyancsak olimpiai bajnokságot nyert nővére, Ilona mellett tanult meg úszni, ami olyannyira jól ment neki, hogy már öt éves korában diákversenyt nyert. Érdekesség, hogy akkoriban még nem tudott fejest ugrani, így talppal ugrott a vízbe, úgy eredt a többiek után, akiket aztán nemcsak utolért, de le is hagyott. Első klubja 1942-től a Magyar Úszó Egylet volt, majd 1948-tól a Ferencvárosi Torna Club versenyzője lett. A magyar úszóválogatottba 1947-ben került be, egy év múlva már indulhatott a londoni olimpián, ahol 200 m mellen bronzérmes szerzett, a 4x100 m-es gyorsváltó tagjaként pedig ötödik lett. Aztán jött a felejthetetlen 1952-es év, a helsinki olimpia, ahol a Novák Ilona, Novák Éva, Temes Judit, Szőke Kató összeállítású 4 × 100 méteres gyorsváltóval olimpiai bajnokságot nyert, ezen kívül a 200 méteres mellúszásban és a 400 méteres gyorsúszásban ezüstérmes lett. Mellúszás és gyorsúszás, ma szinte elképzelhetetlen, hogy valaki egyszerre legyen világklasszis mindkét úszásnemben, Novák Évának azonban az eredményeiből is láthatóan sikerült ez a bravúr. Sikerült, mert egész egyszerűen csodálatos úszó volt, aki pályafutása során többször úszott világcsúcsot, 1950-ben ő volt az első magyar úszónő, aki világrekorddal csapott célba.

A sporthoz való hozzáállásáról, akaraterejéről sok mindent elárul az a csodás rivalizálás, amit a másik úszófenoménnel, Székely Évával folytatott. A korokban 200 m mellen ők voltak a legjobbak, mondhatjuk, világklasszisok. Székely Éva az edzéseken sokat futott, tornázott és naponta 2000 métert úszott. Novák Éva erre rátett, ő napi 3-5000 métert úszott. Amint ez Székely Éva fülébe jutott, 4000

méterre emelte a napi adagját. Novák Évának erre is volt válasza, így egymást túllícitálva jutottak el napi nyolcezerig. Ám ez a rivalizálás mentes volt mindenféle haragtól vagy ellenségeskedéstől, mindez a nemes versengés eszköze volt, hogy a versenyeken eldőljön, ki is a jobb.

Regénybe illő volt a házassága, amelyet végső soron a sportnak, a világcúcsoknak köszönhetett. A nyugati sportsajtó ugyanis nem nézte jó szemmel a világcúcsait, kétségbe vonta azok tisztaságát. A kétkedők egyik élharcosa a belga Pierre Gerard volt, egy brüsszeli sportlap rovatvezetője, aki „Magyarországon másképp járnak a stopperek?” címmel írt erről kritikus hangvételű cikket. Amikor ez Novák Éva fülébe jutott, nem hagyta annyiban, levélben reagált, amelyből levélváltások sora következett. Egyszerre hihetetlen és romantikus, hogy a kritikus cikkből és az azt követő levélváltásból életre szóló szerelem szövődött, amelyet a személyes találkozás megpecsételt. Ennek lett a végeredménye, hogy a helsinki olimpián a legnagyobb titokban összeházasodtak, remélve, hogy a kommunista rendszer nem gördít akadályt az együttlétük elé. Rákosi Mátyás erre ígéretet is tett, ám az ígéretek megtartása nem volt az erőssége, hamar megszegte azt, 1953-ban az ifjú férjet kiutasították Magyarországról. Az újra találkozásukhoz megint trükközni kellett. Egy magyar sportküldöttség Brüsszelbe készült, amire annak rendje s módja szerint vízumot kértek. Jött is a belgák válasza, egyetlen feltételük van a vízumhoz, ha a küldöttségnek az olimpiai bajnok Novák Éva is tagja lesz, ha nem, a többieknek se lesz vízum. Így Novák Éva is kiutazhatott, haza pedig már nem jött, a férjével maradt. 1953-ban így került pont a magyar úszókarrierjére. Csak a magyarra, mert belga színekben folytatta az úszást, az 1956-os olimpiára is kijutott, ám a hazai rivalizálás felhajtó ereje hiányában már nem tudta megközelíteni korábbi eredményeit. Ezzel szemben a civil élete gyönyörűen alakult, befejezte itthon elkezdett orvosi tanulmányait, Brüsszelben szemészorvosként dolgozott, két leányt szült és nevelt fel.

Férje halála után a kilencvenes évek elején visszaköltözött Magyarországra, amikor 2005. június 30-án meghalt, a végakarata szerint itt helyezték örök nyugalomra. Így állhatunk most itt ennél a síremléknél és helyezhetjük el koszorúnkat, hogy ezzel is megköszönjük azt a sok dicsőséget, amit hazánknak és szeretett egyesületünknek szerzett.

Budapest, 2025. január 8.